

власність громад, особливо поза межами населених пунктів, становлять суттєву перешкоду для економічного розвитку на сучасний момент.

Головними проблемами більшості громад також є відсутність великих промислових підприємств і недостатній розвиток бізнесу. Це пов'язано з обмеженою кількістю промислових підприємств, низькою інвестиційною привабливістю через віддаленість від обласних центрів, специфічністю структури економіки, визначеною географічним рельєфом і кліматичними умовами, а також браком кваліфікованих кадрів, особливо робітничих спеціальностей та великий обсяг трудової міграції населення. Крім того, не використовується повною мірою потенціал для розвитку територій, включаючи можливості створення бізнес-проектів у галузі туризму та рекреації. В результаті, рівень життя мешканців сільських громад залишається низьким, і виникають проблеми соціально-демографічного характеру, такі як втрата інтелектуального потенціалу і загроза втрати самотньої культурної спадщини.

Сьогодні головним економічним потенціалом сільських територій є сталий розвиток сільського господарства, харчової та переробної промисловості. Проте значним, поки що невикористаним резервом розвитку громади є стимулювання підприємницької активності населення, збільшення масштабів та ефективності діяльності малих підприємств. Це може стати джерелом створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості мешканців та поліпшення їхнього добробуту, а також збільшення інвестиційної привабливості території, що в результаті призведе до збільшення надходжень до місцевого бюджету.

Стратегія громади повинна бути спрямована на підтримку існуючої економічної системи та активний пошук інвестицій, які сприятимуть сталому розвитку сільського господарства, переробної промисловості та сектору послуг.

Таким чином, стратегічне управління розвитком територіальних громад в Україні сьогодні неможливе без організації постійної співпраці з внутрішніми та міжнародними громадськими організаціями, які активно підтримують українські громади у відновленні після воєнної агресії російської федерації. Ця співпраця може включати допомогу у розробці бізнес-планів і стратегій, проведення експертних оцінок місцевого управління, пошук інвесторів, консультування, а також підтримку у підготовці та поданні грантових заявок тощо.

Підсумовуючи, важливо підкреслити, що всі заходи з ефективного стратегічного планування можливі лише при забезпеченні безпеки для мешканців і бізнесу на території громади. Це передбачає завершення війни та запобігання подальшим агресивним діям з боку російської федерації.

Література:

1. Lachapelle P., Andersen K., County R. & Wedum W. Cascade County Strategic Visioning for Community Development. (2011). URL: https://scholarworks.montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/2976/Lachapelle_MTGuide201107HR.pdf?sequence=1
2. Teixeira D., Boda P. Regional Development Strategies the key for local and regional governance (2019). URL: <https://cor.europa.eu/de/news/Pages/Regional-Development-Strategies-the-key-for-local-and-regional-governance.aspx>

АНАЛІЗ РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ КАТЕГОРІЇ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА» У КОНТЕКСТІ ЇЇ РОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА В ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ

*Крушельницька Т. А., д.держ.упр., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Ключовим інститутом, який, який представляє єдину державну владу незалежно від її виду, є публічна служба як соціально-правова інституція, саме вона покликана

забезпечувати, практичну реалізацію завдань державних органів влади і органів місцевого самоврядування, а також захист територіальної цілісності держави Україна, прав, свобод та інтересів фізичних і осіб. Втім, російсько-українська війна і її гаряча стадія, яка розпочалась 24 лютого 2022 р. розкрила нам нові сенси категорії «державна служба» і роль самої державної служби і державних службовців у відстоювання територіальної цілісності України і, власне, державності. Це і зумовлює актуальність цієї публікації.

Насамперед, зазначимо, що публічною службою є врегульовану виключно Конституцією та законами України професійну публічну діяльність осіб, які заміщують посади в державних органах і органах місцевого самоврядування щодо реалізації завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування.

Варто зазначити, що черговий етап переосмислення правового статусу державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування, а також змісту самої категорії «державна» служба відбулось в контексті:

- а) європеїзації публічної служби в Україні;
- б) юридичної моделі, що об'єднує статуси публічного управління і публічної адміністрації, – «правового статусу публічної служби»;
- в) реформи чинного законодавства про публічну службу та про працю;
- г) децентралізації влади і розвитку громадянського суспільства.

Загалом зміст державної служби українськими науковцями зводиться до змісту терміну «служба». «У найбільш загальному вигляді служба – це професійна діяльність визначеної групи осіб (службовців) щодо організації виконання та практичної реалізації повноважень державних, громадських та інших соціальних інституцій»[1], з чим ми цілком погоджуємось, але цей підхід не висвітлює ролі служби для суспільства і, власне, держави, лише щодо функціонування інститутів. Для з'ясування практичного змісту, звернемося до закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889VIII, де Статтею 1 визначено, що «Державна служба - це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

- 1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;
- 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;
- 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;
- 4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;
- 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;
- 6) управління персоналом державних органів;
- 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством»[2].

Ми навмисне навели статтю в повному обсязі щоб показати реальне розуміння законодавцем державної служби. Так, в статті закону. Яка визначає зміст державної служби, наведений перелік видів діяльності із практичного виконання завдань, які мають доволі декларативний характер і зводяться до служіння системі державного управління. Натомість в цьому переліку немає нічого конкретного про збереження територіальної цілісності держави, дотримання прав і свобод громадян. Можливо саме тому «з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації Служба безпеки України викрила понад 700 осіб, підозрюваних у колабораціонізмі»[3].

Заради справедливості зазначимо, що дії державних службовців України під час війни з Російською Федерацією великою мірою різняться в залежності від конкретної особи, відомостей і часового періоду. Однак можна відзначити декілька загальних аспектів, передусім захист суверенітету та територіальної цілісності. Велика частина державних

службовців активно долучилася до захисту територіальної цілісності України, працюючи у військових частинах, допомагаючи у впровадженні воєнного стану та організації гуманітарної допомоги на передовій. Серед державних службовців виявились такі, що проявили готовність до мобілізації різних ресурсів, щоб підтримати армію та забезпечити безпеку громадян.

Водночас, згідно закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» № 3543 від 21.10.1993 року першими серед посад і професій, які підлягають бронюванню, є служба в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, у разі якщо це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів[4]. Ми розуміємо значущість роботи державної служби під час війни, проте вважаємо, що саме державні службовці і посадові особи місцевого самоврядування мають боронити державу, де вони працюють, визначають політику і... напрацювали безліч суперечностей недоліків, які виливаються у зловживання [5]. Під час війни попри те, що було вжито низку заходів для боротьби з корупцією, зокрема в армії та при видачі гуманітарної допомоги, а також вдосконалено систему закупівель та контролю за витратами бюджетних коштів, ми постійно спостерігаємо нові порушення доброчесності з боку державних службовців. Тут не йдеться про «служіння», тут є безліч зловживань.

Загалом, ситуація залишається складною, і багато відданих державних службовців працюють в надзвичайних умовах та ризикують своїм життям. Однак не можна оцінювати всіх службовців однаково, і є різні думки щодо ефективності дій уряду та окремих посадовців під час конфлікту. Важливо зауважити, що в різних країнах і у різні часи рівень виконання «служіння» державних службовців може коливатися. Він залежить від політичного, економічного та культурного контексту, а також від рішень, які приймають уряди і громадські організації. У будь-якому випадку, наголошення на відкритості, відповідальності і ефективності є важливими чинниками для забезпечення служіння народу і державі.

Література:

1. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін [та ін.]; за заг. ред С. М. Серьогіна. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 384 с. URL: http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Publiczna_sluzhba.pdf/
2. Про державну службу : закон України від 10.12.2015 № 889VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19/page4>.
3. Скільки колаборантів виявили з початку війни: в СБУ назвали цифру. Інтернетвидання *Слово і діло*. 2022. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/10/novyna/suspilstvo/skilky-kolaborantiv-vyyavyly-pochatku-vijny-sbu-nazvaly-cyfru>.
4. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію закону України. № 3543 від 21.10.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
5. Крушельницька Т. А., Матвеева О.Ю. Сингулярність корупції як гальмівного чинника сталого розвитку України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 4. С. 37-44, авт. 37-41. URL: <http://nbuv.gov.ua>.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

Мельник Л.Л., к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Соціальна сфера виступає однією з самих важливих і в той же час вразливих. У ній відображені соціальні інтереси різних прошарків населення, відносини суспільства і